

باباقاسم نهاوند

(آیین‌ها، خسانه‌ها و فرهنگ مردم روستای باباقاسم)

جلد اول

محمد ذوالفقاری

سرشناسه	: ذوالفقاری، محمد، ۱۳۴۳-
عنوان و نام پدیدآور	: باباقاسم نهاوند (آیین‌ها، افسانه‌ها و فرهنگ مردم روستای باباقاسم) جلد اول
مشخصات نشر	: مؤلف محمد ذوالفقاری.
مشخصات ظاهری	: تهران: مانیان، ۱۳۹۹.
شابک	: ۱۷۲ ص:؛
بهرت و مرست نویسی	: ۹-۸۶-۷۳۳۱-۷۳۲۲-۶۲۸-۹۷۸
موضوع	: فیبا
موضوع	: باباقاسم (روستا)
موضوع	: Baba Qasem (Iran)
موضوع	: باباقاسم (روستا) -- آداب و رسوم و زندگی اجتماعی
موضوع	: Social life and customs --Baba Qasem (Iran)
رده‌بندی کنگره	: DSR۲۰۷۵
رده‌بندی دیو	: ۹۵۵/۴۳۳
شماره کتابشناسی	: ۷۳۳۴۲۸۷

manian.ir

۱۵۵۱۳۸۹۹۱

نشر مانیان

۰۹۱۰۸۳۹۹۶۵

باباقاسم نهاوند

(آیین‌ها، افسانه‌ها و فرهنگ مردم روستای باباقاسم) جلد اول

محمد ذوالفقاری

نشر مانیان

چاپ و صحافی: پیشگام

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

قیمت: ۴۰,۰۰۰ تومان

شابک: ۹-۸۶-۷۳۳۱-۷۳۲۲-۶۲۸-۹۷۸

نوبت و سال چاپ: اول / ۱۳۹۹

فهرست مطالب

عنوان صفحه

پیشگفتار ۱۹

مقدمه ۲۱

فصل اول. کلیات

تبارشناسی قوم لر ۲۶

فصل دوم: باباقاسم

نام باباقاسم ۳۰

روایتی کهن از باباقاسم (باغ سام) ۳۱

حدود و مرزهای باباقاسم ۳۴

تپه باستانی باباقاسم ۳۷

ساکنین روستای باباقاسم.....	۳۹
زبان و گویش مردمان باباقاسم.....	۳۹
دین و مذهب مردمان باباقاسم.....	۴۰
نام ده باباقاسم.....	۴۱

فصل سوم: افسانه‌های کهن

افسانه «آفسان انا».....	۴۴
افسانه «پرورش و قهرند آد».....	۴۴
افسانه شعر «بزه کن».....	۴۵
افسانه‌ی جوگوری یا سنخ (سراخ).....	۴۶
افسانه قله‌ی چهل تن (چهل نابالغان).....	۴۷
افسانه قله‌ی چهل تن (چهل نابالغان) - روایت دیگری روستا.....	۴۸

فصل چهارم: عقاید و باورهای کهن

عقاید و باورهای کهن.....	۵۰
--------------------------	----

فصل پنجم: گاماسیاب و نهرگبری

نام گاماسیاب (گاماسو).....	۵۴
گاماسیاب در سفرنامه ناصرالدین شاه قاجار.....	۵۵
گاماسیاب (گاماسو).....	۶۳

نهرنگبری (جوگوری) ۶۴

فصل نهم: مراسم با شکوه ازدواج

مراسم با شکوه ازدواج ۶۶

مقدمات خواستگاری ۶۶

بله برون ۶۷

نامزدی (دست برون) ۶۹

دعوت از خواستگار ۷۰

نامزد بازی (دست گیری) ۷۱

عقد (نکاح کُنو) ۷۲

جال نشو (جوان نشان) ۷۴

حنابندان (حناونو) ۷۵

روز عروسی ۸۰

ناهار عروسی ۸۲

عروس بران ۸۳

چاووشی ۹۱

دُما گردو ۱۰۰

شام عروس و داماد ۱۰۱

شام عروسی ۱۰۱

شب زفاف ۱۰۲

- چاشت داماد ۱۰۳
- دَس بوسو (بوسیدن دست) ۱۰۳
- پاتختی ۱۰۴
- اوون بویین ۱۰۴
- اشا ۱۰۵
- ننه بران (سورو) ۱۰۵

فصل هفتم: آیین‌های شب چله

- شب چله (شوچله) ۱۰۸
- مراسم شب چله ۱۰۹
- مکان جشن ۱۰۹
- کرسی ۱۰۹
- شوچله سی عروس ۱۱۰
- گنم شیر ۱۱۰
- انگور بن ۱۱۱
- شوچر (تنقلات شب چله) ۱۱۱
- غذای شوچله ۱۱۱
- سایر خوردنی‌ها برف شیر ۱۱۲
- خاطرات و سخنوری ۱۱۲
- چینه چینه (چیستان) ۱۱۳

فال حافظ ۱۱۳

حنا بستن ۱۱۴

فصل هشتم: آیین‌های نوروزی

آیین‌های نوروزی ۱۱۶

سبزی انداختن (سبزی وَنی) ۱۱۶

کلوچه پختن، دلو ۱۱۷

لباس نو ۱۱۷

جمعه‌ی آخر سال ۱۱۷

شب "آلفه" ۱۱۸

شوعید ۱۱۸

روز گردش ۱۱۸

فصل نهم: ضرب‌المثل‌های روسای باقاسم

ضرب‌المثل‌های باباقاسم ۱۲۲

مثل ملیچه آشی میشی (روایت باباقاسم) ۱۲۶

تمثیل دزد ناشی ۱۲۷

فصل دهم: آیین‌های مذهبی

تاسوعا و عاشورای حسینی ۱۳۰

تشکیل هیات فرهنگی..... ۱۳۴

فصل یازدهم: شعرای باباقاسم

حاجی محمد ذوالفقاری..... ۱۳۸

ششید معظمی گودرزی..... ۱۳۹

قطار گیس (آشنی مراد)..... ۱۴۲

برکه..... ۱۴۵

«شاهقلی»..... ۱۴۶

خاطره..... ۱۴۹

فصل دوازدهم: دایره درمان طبیعی و گیاهی

می منایی..... ۱۵۰

انجیر..... ۱۵۳

پونه..... ۱۵۳

غور کشک (Qour kasak)..... ۱۵۴

گل هیرو..... ۱۵۴

ازبووه..... ۱۵۴

بوسور..... ۱۵۵

فلوس (Feloos)..... ۱۵۵

شلفم ۱۵۵

شاتره ۱۵۶

فصل سیزدهم: پوشش گیاهی، درختان و گل‌ها

پوشش گیاهی دیم ۱۵۸

پوشش گیاهی دیم ۱۵۸

پوشش گیاهی آب ۱۵۹

درختان میوه‌ای ۱۵۹

درختان غیرمیوه‌ای ۱۶۰

گل‌ها ۱۶۰

فصل چهاردهم: فراورده‌های دام (۴) و گوسفند

آیین "شیرواره" ۱۶۲

طرز تهیه برخی فراورده‌های شیر گاو و گوسفند ۱۶۴

طرز تهیه مایه پنیر ۱۶۴

لو ۱۶۴

کرکه (آغوز) ۱۶۴

تووف و کشک ۱۶۵

طرز تهیه قره قروت ۱۶۵

قوویت (قاووت) ۱۶۶

طرز تهیه سمنو ۱۶۶

منابع و مأخذ ۱۶۹

www.ketab.ir

پیشگفتار

وقتی دور از زادبوم روستای باباقاسم، اندیشه‌ام پرواز می‌کند و از ورای زمان و مکان به خردسالی و کردگی‌ام می‌رسد، هنگامی که برای بازی به قلعه‌ی باستانی باباقاسم (بازمانده قلعه‌ی مربوط به زمان اشکانیان) می‌رفتم به پایین قلعه پرتاب می‌شوم و نقوش ظروف سفالی از نازم می‌گذرد از شیب قلعه وارد روستا می‌شوم و به پاساره (پای) دیوارهای داخل روستا می‌رسم. با کهنسالان همنشین می‌شوم؛ خوب که گوش می‌سپارم همه‌ی حرف‌هایشان صواب‌المثل و شنیدنی است. با خود عهدی می‌بندم تا زمان باقی است به اندازه‌ی رسیدن و درکم، مقداری از این فرهنگ کهن را گردآوری نمایم. امید است این سهم کوچک جبران حق بزرگی باشد که هم روستائیان عزیزم به گردنم دارند.

تا که قبول افتد و که در نظر آید.